

Betænkning afgivet af Retsudvalget den 23. maj 2013

Betænkning

over

Forslag til lov om ændring af straffeloven, retsplejeloven og forskellige andre love

(Styrket indsats over for økonomisk kriminalitet)

[af justitsministeren (Morten Bødskov)]

1. Ændringsforslag

Der er stillet 2 ændringsforslag til lovforslaget. Venstres medlemmer af udvalget har stillet ændringsforslag nr. 1. Justitsministeren har stillet ændringsforslag nr. 2.

2. Udvalgsarbejdet

Lovforslaget blev fremsat den 28. februar 2013 og var til 1. behandling den 19. marts 2013. Lovforslaget blev efter 1. behandling henvist til behandling i Retsudvalget.

Møder

Udvalget har behandlet lovforslaget i 3 møder.

Høring

Et udkast til lovforslaget har inden fremsættelsen været sendt i høring, og justitsministeren sendte den 10. januar 2013 dette udkast til udvalget, jf. REU alm. del – bilag 139. Den 28. februar 2013, den 11. marts 2013 og den 21. marts 2013 sendte justitsministeren de indkomne høringssvar og et notat herom til udvalget.

Spørgsmål

Udvalget har stillet 2 spørgsmål til justitsministeren til skriftlig besvarelse, som denne har besvaret.

1 af udvalgets spørgsmål og justitsministerens svar herpå er optrykt som bilag 2 til betænkningen.

3. Indstillinger og politiske bemærkninger

Et *flertal* i udvalget (udvalget med undtagelse af V og LA) indstiller lovforslaget til *vedtagelse* med det af justitsministeren stillede ændringsforslag. Flertallet vil stemme imod det af Venstre stillede ændringsforslag.

Et *mindretal* i udvalget (V) indstiller lovforslaget til *vedtagelse* med de stillede ændringsforslag.

Venstres medlemmer af udvalget har en klar holdning til økonomisk kriminalitet: at berige sig på andres bekostning er utilstedeligt. I Venstres regeringstid er indsatsen mod økonomisk kriminalitet blevet styrket, og lovgivningen er skærpet. Økonomisk kriminalitet er en hån mod flertallet, der følger loven. Den forstyrrer økonomien og undergraver tilliden til aftaler, produkter og virksomheder. Der er ingen tvivl om, at et samfund uden økonomisk kriminalitet ville være et bedre samfund.

Lovforslaget rummer en række væsentlige tiltag i kampen mod økonomisk kriminalitet. Det afgørende spørgsmål er efter Venstres opfattelse, hvorvidt der lovgivningsmæssigt er den rette balance mellem på den ene side hensynet til den enkeltes eller virksomhedernes retssikkerhed og på den anden side en styrket indsats mod stadig mere udspekulerede former for organiseret økonomisk kriminalitet.

Ikke mindst af retssikkerhedsmæssige årsager bør vi som lovgivere grundigt overveje, om en styrket indsats mod økonomisk kriminalitet berettiger til, at man i sager om økonomisk kriminalitet tager værktøjer i anvendelse, som i dag kun kan bruges i kampen mod terror og opklaring af grov personfarlig kriminalitet – en politisk overvejelse, som også efterspørges af flere af høringsparterne, bl.a. Dansk Industri (DI) og Advokatrådet.

Efter Venstres opfattelse er der balance i lovforslaget, og særlig rigspolitiet og rigsadvokatens forsikringer i bemærkningerne til lovforslaget om, at de i lovforslaget foreslåede redskaber er nødvendige for effektivt at kunne forebygge, forhindre og opklare alvorlige forbrydelser, har gjort at Venstre med en enkelt undtagelse kan støtte lovforslaget.

Ved 1. behandling af lovforslaget opfordrede Venstre ministeren til at overveje forslaget i DI's høringssvar om at indføre en revisionsbestemmelse i lovforslaget med henblik på, at der efter f.eks. 2 eller 3 år skal foretages en nærmere

vurdering af effekten af de foreslåede initiativer. Det har justitsministeren ikke ønsket, og derfor vil Venstre løbende via den almindelige parlamentariske kontrol i regi af Retsudvalget følge praksis på området netop for at sikre, at de meget vidtgående redskaber politiet nu får adgang til, når der er tale om mistanke om økonomisk kriminalitet, benyttes som beskrevet i bemærkningerne til lovforslaget, og at praksis ikke skrider.

Venstre var ved 1. behandling af lovforslaget som mange af høringsparterne meget skeptisk over for muligheden for kraftigt at udvide anvendelsen af hemmelige ransagninger i en lang række sager om økonomisk kriminalitet. Hemmelige ransagninger udgør et meget stort indgreb i den personlige frihed og den enkeltes ret til privatliv. Det er et effektivt efterforskningsredskab, men det har hidtil været begrænset til bl.a. terrørsager, netop fordi det tilsvarende er et alvorligt indgreb. Efter grundige overvejelser og i lyset af den verserende bandekonflikt støtter Venstre dele af udvidelsen af adgangen til hemmelige ransagning. Det gælder særlig i forhold til de kriminalitetsformer, hvor rocker- og bandemedlemmer er særlig aktive, og hvor hemmelige ransagninger er afgørende for opklaring af kriminaliteten som beskrevet i svaret på spørgsmål nr. 3, der er optrykt som bilag til betænkningen. Venstre mener dog, at der er fundamental forskel på alvorlig kriminalitet som menneskesmugling, menneskehandel og tyveri af særlig grov beskaffenhed og kriminalitet i form af overtrædelser af skatte-, told-, afgifts- eller tilskudslovgivningen, og derfor har Venstre stillet ændringsforslag om, at denne del udgår af lovforslaget.

Et *andet mindretal* i udvalget (LA) indstiller lovforslaget til *forkastelse* ved 3. behandling. Mindretallet vil stemme for de stillede ændringsforslag.

Inuit Ataqatigiit, Sambandsflokkurin og Javnaðarflokkurin var på tidspunktet for betænkningens afgivelse ikke repræsenteret med medlemmer i udvalget og havde dermed ikke adgang til at komme med indstillinger eller politiske udtalelser i betænkningen.

En oversigt over Folketingets sammensætning er optrykt i betænkningen.

4. Ændringsforslag med bemærkninger

Ændringsforslag

Af et *mindretal* (V), tiltrådt af et *mindretal* i udvalget (LA):

Jesper Petersen (S) Julie Skovsby (S) Mogens Jensen (S) Mette Reissmann (S) Ole Hækkerup (S) Rasmus Prehn (S) Jeppe Mikkelsen (RV) Zenia Stampe (RV) Camilla Hersom (RV) Karina Lorentzen Dehnhardt (SF) fmd. Mette Boye (SF) Pernille Skipper (EL) Johanne Schmidt-Nielsen (EL) Henning Hyllested (EL) Doris Jakobsen (SIU) Kim Andersen (V) Preben Bang Henriksen (V) Inger Støjberg (V) Karen Jespersen (V) Jan E. Jørgensen (V) Karsten Lauritzen (V) Kristian Pihl Lorentzen (V) Karsten Nonbo (V) Peter Skaarup (DF) Dennis Flydtkjær (DF) Pia Adelsteen (DF) Kim Christiansen (DF) Simon Emil Ammitzbøll (LA) Tom Behnke (KF) nfmd.

Til § 2

1) I den i *nr. 1* foreslåede ændring, ændres »§ 288 eller § 289« til: »eller § 288«

[Udvidelsen af adgangen til hemmelige ransagninger omfatter ikke overtrædelser af skatte-, told-, afgifts- eller tilskudslovgivningen]

Af *justitsministeren*, tiltrådt af *udvalget*:

Til § 14

2) I *stk. 2* og *3* indsættes efter »anordning«: »helt eller delvis«.

[Præcisering af lovens bestemmelse om territorial gyldighed]

Bemærkninger

Til nr. 1

Venstre anerkender, at det kan være nødvendigt at foretage hemmelige ransagninger for at sætte effektivt ind over for organiseret kriminalitet og rocker- og bandekriminalitet. Venstre finder imidlertid ikke, at den udvidede adgang til at foretage hemmelige ransagninger skal omfatte overtrædelser af skatte-, told-, afgifts- eller tilskudslovgivningen. For Venstre er der fundamental forskel på alvorlig kriminalitet som menneskesmugling, menneskehandel og tyveri af særlig grov beskaffenhed og kriminalitet i form af overtrædelser af skatte-, told-, afgifts- eller tilskudslovgivningen. Med det stillede ændringsforslag ønsker Venstre at sikre, at udvidelsen af adgangen til hemmelige ransagninger ikke kommer til at omfatte overtrædelser af skatte-, told-, afgifts- eller tilskudslovgivningen.

Til nr. 2

Lovforslagets § 14 vedrører lovens territoriale gyldighed.

Efter de foreslåede *stk. 2* og *3* kan en række nærmere opremsede bestemmelser i lovforslaget ved kongelig anordning sættes i kraft for Færøerne og Grønland.

Med ændringsforslaget præciseres det, at de i *stk. 2* og *3* opregnede bestemmelser ved kongelig anordning også kan sættes i kraft delvis for Færøerne og Grønland med de ændringer, som de færøske og grønlandske forhold tilsiger.

Inuit Ataqatigiit, Sambandsflokkurin og Javnaðarflokkurin havde ikke medlemmer i udvalget.

Venstre, Danmarks Liberale Parti (V)	47	Liberal Alliance (LA)	9
Socialdemokratiet (S)	45	Det Konservative Folkeparti (KF)	8
Dansk Folkeparti (DF)	22	Inuit Ataqatigiit (IA)	1
Radikale Venstre (RV)	17	Siumut (SIU)	1
Socialistisk Folkeparti (SF)	15	Sambandsflokkurin (SP)	1
Enhedslisten (EL)	12	Javnaðarflokkurin (JF)	1

Oversigt over bilag vedrørende L 164

Bilagsnr.	Titel
1	Høringssvar og høringsnotat, fra justitsministeren
2	Supplerende høringssvar, fra justitsministeren
3	Supplerende høringssvar, fra justitsministeren
4	Udkast til tidsplan for udvalgets behandling af lovforslaget
5	Tidsplan for udvalgets behandling af lovforslaget
6	Ændringsforslag, fra justitsministeren
7	1. udkast til betænkning
8	Revideret tidsplan for udvalget behandling af lovforslaget
9	2. udkast til betænkning

Oversigt over spørgsmål og svar vedrørende L 164

Spm.nr.	Titel
1	Spm. om en redegørelse for, hvorvidt bestemmelserne i lovforslaget vil kunne anvendes til at sætte ind over for bandemedlemmers deltagelse i hellig krig, til justitsministeren, og ministerens svar herpå
2	Spørgsmålet tilbagetaget
3	Spm. om, hvilken effekt ministeren forventer at hemmelige ransagninger ift. rocker- og bandekriminalitet vil få, til justitsministeren, og ministerens svar herpå

1 af udvalgets spørgsmål til justitsministeren og dennes svar herpå

Spørgsmålet og justitsministerens svar herpå er optrykt efter ønske fra Venstre.

Spørgsmål 3:

Vil ministeren redegøre for, hvilken effekt ministeren forventer, at hemmelige ransagninger ift. rocker- og bandekriminalitet vil få? Ministeren bedes desuden fremsende konkrete eksempler på, at politiet har efterspurgt denne hjemmel.

Svar:

1. Forslaget om at udvide muligheden for at anvende hemmelig ransagning er udarbejdet efter drøftelse med og på baggrund af oplysninger modtaget fra Rigsadvokaten.

Som det fremgår af pkt. 5.2.1 i lovforslagets almindelige bemærkninger, har Rigsadvokaten anført, at den seneste udvikling inden for den organiserede kriminalitet tyder på, at det ikke længere er afgørende, hvilken type af kriminalitet der er tale om, når blot der er tale om et betydeligt udbytte, og at de karakteristika, der tidligere primært kendetegnede narkotikakriminalitet, nu i højere grad også synes at passe på andre kriminalitetsformer, herunder organiseret indbrudskriminalitet, der ofte er planlagt og målrettet mod særlige værdier, f.eks. designermøbler, og organiseret af en flerhed af personer, hvor nogle begår indbrudskriminalitet, nogle forestår opbevaring, mens andre har kontakt til aftagerleddet, ligesom kriminaliteten synes at være forankret i bande- og rockermiljøet. For disse kriminalitetsformer kan der således også være et væsentligt behov for hemmelig ransagning for at undgå en (for) tidlig afdækning af politiets efterforskning af alvorlig organiseret kriminalitet.

Ifølge Rigsadvokaten er der derfor grund til at overveje at udvide adgangen til hemmelig ransagning til at omfatte visse alvorlige kriminalitetstyper, der typisk begås i mere organiseret form. Rigsadvokaten har i den forbindelse peget på overtrædelse af straffelovens § 192 a, § 288, § 262 a, § 125 a, § 289 og § 286, stk. 1, jf. § 276.

For så vidt angår straffelovens § 192 a, stk. 1, nr. 1, om besiddelse mv. af skydevåben under særligt skærpende omstændigheder fremgår det af pkt. 5.2.1 i lovforslagets almindelige bemærkninger, at der i den igangværende rocker-/bandekonflikt hovedsagelig har været anvendt håndskydevåben (og ikke de våben af særdeles farlige karakter, hvor der efter de gældende regler er mulighed for hemmelig ransagning). Det fremgår videre, at det er af væsentlig betydning for mulighederne for at standse yderligere skyderier i konflikten, at politiet finder frem til gruppernes våben. Det er ligeledes væsentligt, at politiets efterforskning mod en bestemt person og/eller lokalitet ikke afdækkes, idet en ransagning på et »forkert sted«, hvor det våben, man eftersøger, p.t. ikke befinder sig, vil kunne indebære, at personen bliver opmærksom på efterforskningen og derfor får anledning til at gemme våbnet (yderligere) af vejen.

2. Til brug for besvarelsen af spørgsmålet har Justitsministeriet i øvrigt indhentet en udtalelse fra Rigsadvokaten, der har oplyst følgende:

»Jeg kan i den forbindelse oplyse, at der efter den gældende bestemmelse i retsplejelovens § 799 under nærmere opregnede betingelser er mulighed for at foretage en ransagning, uden at den mistænkte eller andre gøres bekendt hermed (hemmelig ransagning), hvis efterforskningen angår en forsætlig overtrædelse af en række alvorlige straffelovsovertrædelser, herunder drab og drabsforsøg samt overtrædelse af straffelovens § 192 a, stk. 1, for så vidt angår våben og eksplosivstoffer, der på grund af deres særdeles farlige karakter er egnet til at forvolde betydelig skade.

Efter forarbejderne til den gældende bestemmelse tager bestemmelsen om hemmelig ransagning navnlig sigte på kriminalitet, der begås af en flerhed af personer, og hvor hensynet til hemmeligholdelse af en igangværende efterforskning mod de pågældende gør det nødvendigt at foretage ransagning, uden at de

pågældende bliver underrettet herom. Hemmelig ransagning anvendes således med henblik på at sikre, at det ikke på et tidligt tidspunkt i en efterforskning afsløres, at politiet interesserer sig for forholdet.

Med den foreslåede ændring af retsplejelovens § 799 foreslås adgangen til at foretage hemmelig ransagning udvidet til bl.a. at omfatte efterforskningen af overtrædelser af straffelovens § 192 a i sin helhed. Hermed kommer bestemmelsen til også at omfatte besiddelse mv. under særlig skærpende omstændigheder af almindelige skydevåben, dvs. håndskydevåben, geværer og lignende, jf. straffelovens § 192 a, stk. 1, nr. 1, og ikke kun våben af særdeles farlig karakter, hvor der efter de gældende regler er mulighed for hemmelig ransagning.

Der er inden for de senere år forekommet en række sager, hvor personer inden for rocker- og bandemiljøet er fundet i besiddelse af eller har anvendt almindelige håndskydevåben. I sådanne tilfælde vil det med den foreslåede ændring fremover efter omstændighederne være muligt at anvende hemmelig ransagning i forbindelse med efterforskningen mod de pågældende.

Hemmelig ransagning vil således være et velegnet værktøj ved efterforskningen af bl.a. overtrædelse af straffelovens § 192 a, stk. 1, nr. 1, om besiddelse mv. af almindelige skydevåben i de kriminelle miljøer, herunder særlig i rocker- og bandemiljøet.

Under efterforskningen af sager mod rocker- og bandemiljøet bliver politiet således jævnlig gjort opmærksom på, at en person formentlig besidder et skydevåben, men det er ikke oplyst, hvor våbnet befinder sig. Hvis der i den forbindelse sker ransagning et »forkert sted«, dvs. et sted, hvor våbnet ikke befinder sig, vil den pågældende blive opmærksom på politiets efterforskning og derfor have anledning til at søge at skjule våbnet yderligere.

Der har i nogle tilfælde i sådanne sager været mulighed for at indhente en kendelse om hemmelig ransagning på baggrund af en mistanke om drabsforsøg. Selv om der ikke konkret kan påvises en mistanke om drabsforsøg, er det imidlertid af væsentlig betydning for mulighederne for at standse skyderier i bl.a. rocker- og bandemiljøet, at politiet finder frem til gruppernes våben.

Med den foreslåede udvidelse af anvendelsesområdet for retsplejelovens § 799 vil politiet i videre omfang få mulighed for også at anvende hemmelig ransagning i forbindelse med en fremadrettet efterforskning i de kriminelle miljøer, idet bl.a. en mistanke om overtrædelse af straffelovens § 192 a, stk. 1, nr. 1, om besiddelse mv. af almindelige skydevåben også efter omstændighederne vil kunne danne grundlag for en hemmelig ransagning.«

3. Til brug for besvarelsen af spørgsmålet har Justitsministeriet endvidere indhentet en udtalelse fra Rigspolitiet, der har oplyst følgende:

»Med den foreslåede ændring af retsplejelovens § 799 udvides adgangen til at foretage hemmelig ransagning til også at omfatte visse alvorlige kriminalitetstyper, så som straffelovens § 125a, § 192a, § 262a, § 288, § 286, stk. 1, jf. § 276 og § 289, der typisk begås i mere organiseret form.

Det er Rigspolitiets vurdering, at det i efterforskning af disse alvorlige kriminalitetstyper kan være af afgørende betydning, at politiet kan foretage hemmelig ransagning, idet ransagning ofte er et vigtigt efterforskningsværktøj i sådanne sager, og hemmeligholdelse af ransagningen ofte er nødvendig, eftersom sagerne ofte involverer flere ukendte medgerningsmænd, som skal identificeres og anholdes.

Det er derfor af afgørende betydning i disse sager, at det ikke på et tidligt tidspunkt i efterforskningen afsløres, at politiet har igangsat en efterforskning.

Rigspolitiet har til brug for udtalelsen anmodet Task Force Øst om et kort bidrag.

Task Force Øst har oplyst, at det er Task Force Øst klare opfattelse, at en del af rockergrupperne finansierer deres aktiviteter ved overtrædelse af straffelovens § 289 – grov økonomisk kriminalitet, herunder bl.a. ved de såkaldte kædesvigssager. I disse sager er der i den eksisterende lovgivning ikke hjemmel til at foretage hemmelige ransagninger. Task Force Øst har i de forløbne 3 år gennemført adskillige sager, herunder 5 meget omfangsrige sager af denne type, hvor gerningsmændene havde tilhørsforhold til rocker-

og bandemiljøet og den tunge organiserede kriminalitet. Det har betydet, at Task Force Øst ikke har haft mulighed for at gennemføre hemmelige ransagninger sideløbende med den øvrige fremadrettede efterforskning. Det har derfor ikke været muligt løbende at afdække de kriminelles »sorte« regnskab, kontante udbetalinger af »sorte« penge og bogføring, før sagen via andre efterforskningskridt og en lang efterforskningsfase har været belyst tilstrækkeligt. Det har konkret i alle de gennemførte sager betydet, at efterforskningsfasen er blevet forlænget, ligesom det har givet de kriminelle mulighed for i perioden løbende at fjerne spor fra lokaliteter - spor som via hemmelige ransagninger kunne have været dokumenteret.

Det er på den baggrund Rigspolitiets opfattelse, at en udvidelse af retsplejelovens § 799 til de ovennævnte kriminalitetstyper vil give politiet et særdeles velegnet efterforskningsværktøj i de omhandlede sager.

Særligt i forhold til forslaget om at udvide retsplejelovens § 799 til også at omfatte straffelovens § 192 a i sin helhed, hvorved bestemmelsen kommer til at omfatte besiddelse mv. af almindelige skydevåben, og ikke kun våben af særdeles farlig karakter, hvor der efter gældende regler er mulighed for hemmelig ransagning, kan Rigspolitiet særligt bemærke, at Rigspolitiet har kunnet konstatere, at personer inden for rocker- og bandemiljøet ved flere tilfælde er fundet i besiddelse af eller har anvendt almindelige skydevåben. Det kan i den forbindelse oplyses, at dansk politi i 2013 på baggrund af den igangværende rocker- og bandekonflikt har gennemført fire målrettede koordinerede politiaktioner mod rocker- og bandemiljøet, henholdsvis den 12. marts, 14. marts, 21. marts og 2. maj 2013. Ved aktionerne blev der beslaglagt ca. 15 almindelige skydevåben, herunder blandt andet håndskydevåben.

Det er Rigspolitiets opfattelse, at det er af væsentlig betydning, at politiet råder over de fornødne efterforskningsmuligheder for at finde frem til rocker- og bandegrupperingernes våben, herunder i de tilfælde hvor der udelukkende er mistanke om besiddelse eller opbevaring af almindelige skydevåben. Det er i den forbindelse væsentligt, at politiets efterforskning mod en bestemt person eller lokalitet ikke afdækkes, idet ransagningen på et »forkert sted«, hvor det våben, man eftersøger, pt. ikke befinder sig, vil kunne indebære, at efterforskningen bliver kompromitteret, og at personen får lejlighed til at gemme våbnet/skilte sig af med våbnet. Det kan endvidere påpeges, at det ofte ikke tydeligt fremgår af politiets aflytninger, om der i sagerne er tale om almindelige skydevåben eller våben af særlig farlig karakter, hvilket kan vanskeliggøre mulighederne for at opnå en kendelse om hemmelig ransagning under den nuværende § 799 i retsplejeloven.

Det er på den baggrund Rigspolitiets vurdering, at en udvidelse af retsplejelovens § 799 til også at omfatte straffelovens § 192a i sin helhed, vil være et særdeles velegnet efterforskningsværktøj for politiet, særligt inden for politiets indsats mod rocker- og bandekriminalitet.«

4. Særligt for så vidt angår straffelovens § 286, stk. 1, jf. § 276, om tyveri af særlig grov beskaffenhed kan Justitsministeriet endvidere henvise til pkt. 5.2.1 i lovforslagets almindelige bemærkninger, hvoraf fremgår, at der på baggrund af en stigning i antallet af anmeldelser om indbrud i privat beboelse på Sjælland samt en øget professionalisme og organisering af indbrudskriminalitet bl.a. i rockermiljøet pr. 1. januar 2012 blev oprettet en Task Force Indbrud (TFI). TFI er organisatorisk placeret i Nordsjællands Politi og har til opgave at monitorere, afdække og efterforske organiseret indbrudskriminalitet, hælernetværk og hjemmerøverier.

Som det fremgår af lovforslagets almindelige bemærkninger, har Nordsjællands Politi oplyst, at man som led i efterforskningen af disse sager kan have brug for at identificere de lagre, som tyvene opbevarer koster i, uden at det herved afdækkes, at der foregår en efterforskning mod det organiserede miljø. Afdækning af lagrene vil kunne afsløre, hvem der efterfølgende afhenter koster på lokaliteten, hvilket typisk er personer højere oppe i hierarkiet i den kriminelle struktur end tyvene.

Som det videre fremgår af lovforslagets almindelige bemærkninger, har Nordsjællands Politi endvidere oplyst, at TFI jævnligt er i en situation, hvor man har mistanke om, at der på bestemte lokaliteter findes

tyvekoster, men hvor man afstår fra at foretage ransagning, fordi dette vil afsløre efterforskningen i sagen og dermed muligheden for at optræfle det kriminelle netværk, herunder finde bagmændene.